

IV

*(Informacje)*INFORMACJE INSTYTUCJI, ORGANÓW I JEDNOSTEK ORGANIZACYJNYCH
UNII EUROPEJSKIEJ

RADA

**Konkluzje w sprawie sprawozdania specjalnego nr 19/2022 Europejskiego Trybunału
Obrachunkowego: Unijne zamówienia szczepionek przeciwko COVID-19 – Mimo początkowych
trudności zapewniono wystarczające ilości dawek, lecz proces zamówień nie został odpowiednio
przeanalizowany**

(2022/C 484/04)

RADA UNII EUROPEJSKIEJ:

- (1) Z ZADOWOLENIEM PRZYJMUJE sprawozdanie specjalne nr 19/2022 Europejskiego Trybunału Obrachunkowego (zwanego dalej „Trybunałem”) i odpowiedzi Komisji na to sprawozdanie.
- (2) ZAUWAŻA, że w ramach kontroli Trybunał ocenił, czy w okresie do końca 2021 r. Komisja i państwa członkowskie wykazały się skutecznością przy zamawianiu szczepionek przeciwko COVID-19; w ramach tej oceny Trybunał zbadał, czy:
- UE w skuteczny sposób przygotowała się do zamówień szczepionek przeciwko COVID-19;
 - unijni negocjatorzy byli w stanie zabezpieczyć interesy UE w umowach podpisanych z producentami szczepionek;
 - Komisja podjęła działania w celu wyeliminowania wszelkich problemów w dostawach szczepionek.
- (3) PRZYPOMINA, że opublikowana przez Komisję strategia UE dotycząca szczepionek przeciwko COVID-19 ma następujące cele: zapewnienie wysokiej jakości, bezpieczeństwa i skuteczności szczepionek, zabezpieczenie szybkiego dostępu do szczepionek państwom członkowskim i ich ludności, a jednocześnie przeprowadzenie działań w ramach solidarności na całym świecie oraz zapewnienie jak najwcześniej wszystkim w UE sprawiedliwego dostępu do przystępnej cenowo szczepionki.
- (4) PRZYRNAJE, że strategia UE dotycząca szczepionek przeciwko COVID-19 stanowi znaczące osiągnięcie i podkreśla wartość dodaną unijnej współpracy, dzięki której zapewniono, że do końca 2021 r. zaszczepiono 80 % dorosłej populacji UE.
- (5) PRZYPOMINA, że państwa członkowskie i Komisja zatwierdziły porozumienie, na mocy którego Komisja została upoważniona do zawierania umów z producentami szczepionek w celu zamówienia szczepionek COVID-19 w imieniu państw członkowskich ⁽¹⁾.
- (6) ZAUWAŻA, że zgodnie ze sprawozdaniem specjalnym strategia UE dotycząca szczepionek przeciwko COVID-19 opierała się na dwóch organach, w szczególności radzie sterującej, która odpowiadała za nadzór nad negocjacjami i zatwierdzanie treści umów przed podpisaniem, oraz wspólnym zespole negocjacyjnym, który odpowiadał za negocjowanie treści umów.
- (7) ZAUWAŻA, że zgodnie ze sprawozdaniem specjalnym w marcu 2021 r. przewodnicząca Komisji przeprowadziła wstępne negocjacje dotyczące umowy ze spółką Pfizer/BioNTech – była to jedyna umowa, w przypadku której wspólny zespół negocjacyjny nie był zaangażowany na tym etapie negocjacji, co stoi w sprzeczności z decyzją Komisji dotyczącą zamówień szczepionek przeciwko COVID-19. W dniu 9 kwietnia 2021 r. Komisja przedstawiła radzie sterującej warunki wynegocjowane przez przewodniczącą Komisji i Pfizer/BioNTech, a rada zgodziła się wysłać zaproszenie do składania ofert. Jest to największa umowa na dostawę szczepionek przeciwko COVID-19, a zamówione w jej ramach szczepionki będą stanowiły większą część unijnego zestawu szczepionek aż do końca 2023 r.

⁽¹⁾ Załącznik do decyzji Komisji C(2020) 4192 final z dnia 18 czerwca 2020 r.

(8) ZWRACA SIĘ do Komisji, aby kontynuowała współpracę z państwami członkowskimi z myślą o osiągnięciu celów unijnej strategii dotyczącej szczepionek, jednocześnie zajmując się słabymi punktami tego procesu, w szczególności dotyczącymi przejrzystości, zarządzania i potrzeb państw członkowskich.

(9) ODNOTOWUJE ustalenia zawarte w sprawozdaniu, a w szczególności że:

- Komisja opracowała swoją strategię dotyczącą szczepionek na wczesnych etapach pandemii, w okresie, gdy na rynku nie były dostępne żadne szczepionki przeciwko COVID-19;
- UE udało się pozyskać szczepionki przeciwko COVID-19, zapewniając ich zróżnicowany zestaw przez podpisanie umów z szeregiem różnych producentów, tak aby ograniczyć ryzyko w przypadku niepowodzenia prac nad określoną szczepionką;
- UE w dużej mierze w skuteczny sposób przygotowała się do zamówień szczepionek przeciwko COVID-19 – Unia przystąpiła jednak do zamówień później niż Zjednoczone Królestwo i USA;
- Warunki w umowach z czasem się zmieniały, więc unijni negocjatorzy byli w stanie lepiej zabezpieczyć interesy UE w przypadku późniejszych umów z wytwórcami szczepionek;
- Komisja i 10 spośród 14 państw członkowskich, które udzieliły odpowiedzi na ankietę Trybunału, opowiadają się za wprowadzeniem bardziej standardowych rozwiązań w zakresie odpowiedzialności w momencie, gdy szczepionki uzyskają standardowe pozwolenie na dopuszczenie do obrotu;
- Komisja zaproponowała, by ten system zamówień wykorzystać w przypadku przyszłych kryzysów zdrowotnych, jednak nie przeprowadziła najpierw analizy skuteczności tego systemu, ani nie przyjrzała się wcześniej systemom zamówień stosowanym w państwach trzecich;
- Dopiero po podpisaniu większości umów Komisja przeanalizowała w pełni wyzwania w zakresie łańcucha produkcji i dostaw związane z wytwarzaniem szczepionek. Komisja powołała grupę zadaniową w celu wsparcia łańcucha produkcji i dostaw dopiero w lutym 2021 r. i choć grupa ta pomogła usunąć pewne wąskie gardła, wpływ jej działań na zwiększenie zdolności produkcyjnych trudno jednoznacznie ocenić.

(10) PODZIELA spostrzeżenia Trybunału dotyczące ustaleń i zaleceń zawartych w sprawozdaniu, w szczególności w następujących kwestiach:

- Komisji udało się zapewnić zróżnicowany zestaw szczepionek, ale w latach 2022–2023 UE będzie uzależniona głównie od jednego dostawcy;
- Komisja wspierała realizację zamówień, w ścisłej współpracy z państwami członkowskimi, ale miała ograniczone możliwości, jeśli chodzi o eliminowanie trudności związanych z dostawami;
- Nowe kompetencje i działania UE w tej dziedzinie nie zostały określone na podstawie oceny skutków ex-ante przeprowadzonej przez Komisję.

(11) Z ZADOWOLENIEM PRZYJMUJE odpowiedź Komisji na ustalenia Trybunału i już podjęte inicjatywy w celu wdrożenia tych zaleceń, w tym wniosek dotyczący rozporządzenia Rady w sprawie ram środków związanych z medycznymi środkami przeciwdziałania na wypadek stanu zagrożenia zdrowia publicznego na poziomie Unii ⁽²⁾.

(12) PRZYJMUJE DO WIADOMOŚCI zalecenia Trybunału i w związku z tym ZWRACA SIĘ do Komisji, by:

- opracowała wytyczne dotyczące zamówień w ciągu jednego roku od przyjęcia rozporządzenia w sprawie ram na wypadek stanów zagrożenia ⁽³⁾ i zmienionego rozporządzenia finansowego ⁽⁴⁾, w oparciu o wyciągnięte wnioski i uwzględniając, w miarę możliwości, istniejące dowody umożliwiające określenie dobrych praktyk dla przyszłych zespołów negocjacyjnych;
- przeprowadziła ocenę ryzyka dotyczącą przyjętego przez UE podejścia do zamówień, tak aby zaproponować odpowiednie działania;
- przeprowadziła niezależną ocenę adekwatności procedur, tak aby ocenić skuteczność, ceny, sposoby płatności, ilość szczepionek zamówionych przez UE z perspektywy zdrowia publicznego, elementy klauzul umownych, a także kryteria wyboru członków zespołu negocjacyjnego, tak aby zapewnić wkład do opracowania wspomnianych wytycznych;
- w ścisłej współpracy z państwami członkowskimi przeprowadziła testy wszystkich elementów zaktualizowanych ram zamówień na wypadek pandemii, aby wykryć wszelkie uchybienia i obszary wymagające poprawy.

(13) PODKREŚLA znaczenie wyciągnięcia wniosków z procesu zamówień szczepionek przeciwko COVID-19. Biorąc pod uwagę kontekst globalnej pandemii, podczas której negocjowano umowy i z zastrzeżeniem tego kontekstu, państwa członkowskie podkreślają, że w przyszłych umowach potrzebna jest im większa elastyczność, jeśli chodzi o zakupione ilości, harmonogramy dostaw i płatność po otrzymaniu produktu w zależności od otrzymanych szczepionek, a także że potrzebna jest dokładniejsza definicja dopuszczalnych terminów ważności. Zdając sobie sprawę, że UE jako darczyńca szczepionek aktywnie uczestniczy w globalnej reakcji na pandemię, WZYWA do uproszczenia warunków dotyczących darowizn, tak aby umożliwić szybkie, bezpośrednie dostawy do państw trzecich lub darowizny szczepionek, które już dostarczono do państw zamawiających.

⁽²⁾ COM(2021) 577 final

⁽³⁾ 2021/0294 (NLE)

⁽⁴⁾ 2022/0162 (COD)

(14) WYRAŻA UBOLEWANIE w związku z brakiem odpowiedzi ze strony Komisji na prośby Trybunału o przekazanie informacji na temat wstępnych negocjacji umowy podpisanej w dniu 19 maja 2021 r. ze spółką Pfizer/BioNTech i ZWRACA się do Komisji o przekazanie koniecznych informacji, by umożliwić unijnym instytucjom i organom wykonywanie zadań na mocy Traktatów.
